

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

ความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ทำให้โลกปัจจุบันก้าวเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ อันส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการทุกด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในความเป็นอยู่ของคนเราอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังเห็นได้จากการดำรงชีวิตของทุกคนที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การแพทย์ การพาณิชย์ธุรกิจ บันเทิง การศึกษาการสื่อสาร ฯลฯ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในวงการศึกษาก็ทำให้การบริหารและการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ในการใช้เทคโนโลยี เพื่อเอื้อประโยชน์และปฏิรูปการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเพิ่มสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงของความรู้ และแหล่งความรู้ในสังคม ปัจจุบันและอนาคต จะเปลี่ยนจากตัวครูไปเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีมากมายและหลากหลาย ดังนั้นวิธีการเดิมที่ครูผู้สอนผูกขาดในการให้ความรู้จะต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ ในลักษณะที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้เองมากขึ้นนั่นคือการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการเรียน การสอนในรูปแบบใหม่ที่ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันมากขึ้นในเวลาเดียวกันด้วยเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีโทรคมนาคม ทำให้เกิดความสะดวกแก่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนในวิธีการเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถได้เรียนรู้ได้คิดด้วยตนเองได้ และผู้เรียนสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ

จากคำกล่าวที่ว่า “ถ้าเราให้ปลา เขากินอิ่มได้เพียงมือเดียว ถ้าเราสอนวิธีหาปลาเขาจะหาปลารับประทานได้เองตลอดชีวิต” (Give a man to fish and he can eat for a day. Teach a man to fish and he can eat for the rest of his life) จะเห็นได้ว่าการสอนวิธีการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้มีความสำคัญยิ่งกว่าการให้ความรู้ เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถหาความรู้ใหม่ ๆ และสามารถแก้ไขการพัฒนานคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติในยุคเศรษฐกิจใหม่ ที่เรียกว่าเศรษฐกิจแห่งภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-based Learning Economy) ซึ่งนำทิพย์ วิภาวิน [1] กล่าวไว้ การเป็นผู้รู้สารสนเทศถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อความอยู่รอดในอนาคต เนื่องจากผู้รู้สารสนเทศ จะสามารถเตรียมการรับตัวเพื่อการได้รับและใช้สารสนเทศอย่างเหมาะสมในทุกสถานการณ์

ไพรัช รัชชพงษ์ [2] ได้กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นความก้าวหน้าขึ้นอย่างมาก จึงได้มีการพัฒนาขีดความสามารถของเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อใช้ในการเรียน

การสอน ดังนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยได้ดำเนินโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนนโยบายการขยายทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปยังภูมิภาค โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสองทาง คือ ผู้เรียนผู้สอนสามารถถามตอบกันได้โดยตรงทันที แม้จะอยู่คนละสถานที่ที่สามารถติดต่อกันได้หลายจุดพร้อมกัน มีการใช้มัลติมีเดียประกอบการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงการรักษาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยได้สร้างระบบเครือข่ายสารสนเทศด้วยความเร็วสูงเชื่อมโยงมหาวิทยาลัย สถาบันและวิทยาเขตทุกแห่งทั่วประเทศ ที่เรียกว่าระบบ (Uninet) และได้พัฒนาศูนย์การเรียนการสอนด้วยตนเอง โดยการพัฒนาเครือข่ายภายในมหาวิทยาลัย (Campus Network) ให้เชื่อมโยงไปสู่ระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ระบบอินเทอร์เน็ต ระบบมัลติมีเดีย วัสดุโอออนดีมานด์ (Self-Study Center) และระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI Computer Assisted Instruction) ขณะนี้ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ได้รับการพัฒนาไปมากพอสมควรแล้ว โดยได้เชื่อมต่อระบบไปสู่ระบบอินเทอร์เน็ตโดยตรง เป็นการเปิดโอกาสให้นิสิต นักศึกษาทุกคนได้ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างทั่วถึง

จากแนวโน้มและบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลต่อระบบการศึกษาและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนบ้านควายวิทยา ตำบลบ้านคา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ได้ให้ความสนใจที่มุ่งศึกษาพฤติกรรมใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้การใช้งาน ด้านวัตถุประสงค์ในการใช้ ด้านลักษณะการใช้ และด้านประโยชน์การใช้งาน เนื่องจากการขยายตัวของโรงเรียน จำนวนนักเรียนของนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น ตามแนวของสถาบันราชภัฏสวนคูสิต [3] ดังนั้นผู้วิจัย จึงคิดว่ามีความจำเป็นอย่างมาก เพื่อเป็นแนวทางและการกำหนดนโยบายด้านการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่สามารถส่งเสริมความรู้ และการพัฒนาตนเองตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งตอบสนองกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตราที่ 66 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และที่สำคัญให้นักเรียนมีความสุขกับการศึกษาในยุคสังคมสารสนเทศ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนบ้านควายวิทยา ตำบลบ้านคา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมุ่งศึกษาพฤติกรรมใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน การใช้งาน ด้านวัตถุประสงค์ในการใช้ ด้านลักษณะการใช้ และด้านประโยชน์การใช้งาน โดยผลการวิจัยครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนบ้านควายวิทยา ตำบลบ้านคา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ในการนำผลการวิจัยที่ได้เป็นสารสนเทศในการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารจัดการให้ตรงตามความต้องการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาหญิงและชายในโรงเรียนบ้านคาวิทยา

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาหญิงและชายในโรงเรียนบ้านคาวิทยา

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.3.1 ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาหญิงและชายในโรงเรียนบ้านคาวิทยา

1.3.2 สารสนเทศที่ได้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้งานของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนบ้านคาวิทยา

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนักเรียนมัธยมศึกษาหญิงและชายในโรงเรียนบ้านคาวิทยา ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.4.1 ด้านการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.4.2 ด้านวัตถุประสงค์การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.4.3 ด้านลักษณะการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.4.4 ด้านประโยชน์การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.5 การดำเนินการวิจัย

1.5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับสำรวจการศึกษา และเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของหญิงและชายในนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนบ้านควายวิทยา

1.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษากำหนดสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.5.2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าสถิติร้อยละ

1.5.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาหญิงและชาย ในโรงเรียนบ้านควายวิทยา ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถาม รายด้าน

1.5.2.3 เปรียบเทียบข้อมูลพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาหญิงและชายในโรงเรียนบ้านควายวิทยาใช้ t-test

1.6 สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนมัธยมศึกษาหญิงและชายในโรงเรียนบ้านควายวิทยา มีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกัน

1.7 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.7.1 พฤติกรรมการใช้ หมายถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาหญิงและชาย ถึงความเหมือนและต่างกัน

1.7.2 โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนบ้านควายวิทยา

1.7.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาหญิงและชายในโรงเรียนบ้านควายวิทยา

1.7.4 ด้านวัตถุประสงค์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง วัตถุประสงค์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาหญิงและชายในโรงเรียนบ้านควายวิทยา

1.7.5 ด้านลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาหญิงและชายในโรงเรียนบ้านควายวิทยา

1.7.6 ด้านประโยชน์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ประโยชน์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาหญิงและชายในโรงเรียนบ้านควายวิทยา